کارەکانی کاریکاتێر لە رۆژنامەگەری خولاودا کاری سیاسی – بەشی -2- هەندرێن خۆشناو

کاری سیاسی
بەشی -2-

بۆ ئەوەی کاریکاتێر کاری سیاسیانەی خۆی بە شێوەیەکی نمونەیی بەجێ بگەیەنێت دەبێت رەچاوی چەندین شت بکات، گرنگترینیان روون و راشکاویی، و شوێنی گونجاوی لەسەر رووپەڕەی رۆژنامەکان، و چەندین شتی تریش کە دواتر بە ووردتر باسیان لێوە دەکەین، کاریکاتێری سیاسی دەبێت روون و راشکاو بێت و بوار نەدات بە راڤەکردن، خوێنەر کاتێك تەماشای کاریکاتێرێکی سیاسی بکات، دەبێت لە مەبەستەکەی بگات، لە بیرۆکەی کاریکاتێرەکە بگات بەبێ بیرکردنەوەیەکی قووڵ، هەڵبەتە ئەگەر شێواز و ستایلی بەکارهێنراوی کاریکاتێریستەکە هاندان نەبێت بۆ دەرەنجام هەڵهێنان لە کاریکاتێرەکەدا، هەروەها کاریکاتێری سیاسی بۆ وەدەستهێنانی ئەنجامی سیاسییانە، دەبێت لە شوێنێکی روون و بەرچاوی لاپەڕەکانی رۆژنامەکان بڵاوبکرێتەوە، بۆ نمونە لە رۆژنامە رۆژانەکاندا پێویستە لە یەکێك لە لاپەڕەکانی دەرەوە (یەکەم و دوالاپەڕە) بڵاوبکرێتەوە، هەتا خوێنەر بەبێ گەڕان چاوی پێبکەوێت، بە مانایەکی دیکە دەبێت بکەوێتە بەرچاوی خوێنەر، کە هەر چۆنێك تەماشای رۆژنامەکە بکات، چاکتر وایە لە شوێنێکی نزیك لە ناونیشان (مانشێت) و لە بەشی سەرەوەی لاپەڕەی یەکەم بێت، بە شێوەیەك کە خوێنەر ببینێت کاتێك ئەم رۆژنامەیە نمایشکراوە لە دوکانەکانی رۆژنامەفرۆشاندا، بەمەش رۆژنامەکە گەیاندنی کاریکاتێرەکە بە زۆرترین ژمارەی جەماوەر فەراهەم دەکات، لەمەش زیاتر پشت بەستن بە دانە کاریکاتێرێك هەروەها پشت بەستن بە کاری یەك کاریکاتێریست، بەس نیە بۆ گەیشتن بە ئامانجی ویستراو، چونکە توانای کاریکاتێر بەراورد ناکرێت بە تواناکانی پیاوانی سیاسەت و گروپە سیاسیەکانەوە، نمونەی کاریکاتێر و سیاسەتیش وەك دڵۆپی ئاو و تاشە بەردێك وایە، کە دڵۆپە ئاوێك لەکاتی بەرکەوتنی بە تاشە بەردێکەوە تەفروتونا دەبێت بۆ پێوشك، بەڵام ئەگەر دوابەدوای ئەم دڵۆپە ئاوە، دڵۆپی دووەم و سێیەم و چوارمی بەدواداهات، ئەوا ئەم بەدواداهاتنە رۆژ لەدوای رۆژ دەبێتە دروستکردنی قۆرتێك لە تاشە بەردەکەدا، ئەگەر رۆژگار درێژتریش بوو ئەوا دەبنە هۆی کونکردنی

تاشەبەردەکە، ئەگەر ڕۆژگار زیاتر درێژبۆوە ئەوا بەردەکە دەکەنێ دوو پارچەوە، بەم شێوەیەش ئاو بەهێزتر دەبێت لە تاشە بەرد، هەمان شتیش بەرانبەر کاریکاتێر دەگوترێت کە تواناکەی بەرزترە لە سیاسەت، هەروەك توانای ئاو بەسەر بەرددا، و ئاکامەکەشی خێراترە لە ئاکامی دڵۆپە ئاوەکە، بۆیە لە کاتی بەکارهێنانی کاریکاتێر لە ململانێی سیاسیدا پەسندترە زۆرترین کاریکاتێر بەکاربێت، کە وێنای هەمان بابەت دەکەن، چونکە دووبارەبوونەوە ئەگەر واقیعیش نەبێت، ئەوا وێنەیەکی دیارکراو لە نەستی خوێنەر دروست دەکات بیەوێت و نەیەوێت، کەچی بەکارهێنانی کاری زیاتر لە هونەرمەندێك، ئامانجەکەی هەر دەروونیە، کە زۆری ژمارەی کاریکاتێریستان و هەمەجۆری ناوەکان، دەبنە هۆی پێکهێنانی بیرۆکەیەك سەبارەت بە فراوانی بەرەی ئوپۆزسیۆنی ئەو لایەنەی کە کاریکاتێرەکان هێرش دەکەنەسەری، و زۆری ئەو جەنگاوەرانەی کە لە بەرەکەدان، بەمەش خوێنەر بەبێ ئەوەی بزانێت، بیرۆکەیەکی لەلا گەڵاڵە دەبێت، کە ئەو کەسە یان ئەو گروپە سیاسیە نەیاری زۆرە، ئەمەش بانگەشە نیە بۆ هەڵخەڵەتاندنی خوێنەر، چونکە کاریکاتێر پابەندە بە زۆر شتی ترەوە، کە ڕێگری لێدەکەن لە هەڵخەڵەتاندن و فریودان، گرنگترینیان بابەتیانەیە، بەڵام ئەوەی کە باسکرا گرنگە بۆ گەیشتن بە ئاکامێکی دیارکراو، کاتێك ئامانج دادەنرێت، دەبێت پلانێك بۆ گەیشتن بەو ئامانجە دابنرێت.

هەندرێن خۆشناو

مناڵ، سیاسەت و پەروەردە .. سامانی وەستا بەکر

مناڵ ئەو مرۆڤە خنجیلانەیە پڕ سۆز و خۆشەویستی و بێ تاوانەی کە بۆ خۆشی و خۆشبەختی خێزان و بەشێکی سەرەکی پێکهاتەی کۆمەڵایەتی دائەنرێت وە بۆ دروست کردنی تاکێکی سودبەخش و بەبەرهەم دایک و باوک و خێزان و کۆمەڵگە ئەبێ زۆر بەوشیارییەوە مامەڵە لەگەڵ مناڵ بکات.

مناڵ تەنها پێویستی بە خۆراک و پۆشاک نیە تا سکی تێربێ و پۆشتەو

پەرداخ دەرکەوە بەڵکو پێوستی بە سیستمێکی سیاسی گونجاو هەیە کە بتوانێ حەزەکانی تێربکات و وەڵامی هەموو ئەو پرسیارانە بداتەوە کە لای مناڵ دروست ئەبێ هەر لە زمان پڕانییەوە تا ئەو کاتەی ئەبێ بە کەسایەتییەکی سەربەخۆ و پێگەشتوو ئامادە.
سیستەم:
بریتییە لە چەند پێکهاتە یان بەش، کە کار لەیەک ئەکەن و پێکەوە کارئەکەن بۆ بەدیهێنانی ئامانجێکی دیاریکراو، بەجۆرێک هەموو دامەزراوەکان هاوبەش و هاوکار و چاودێری سەریەکتربن و بەدابڕانی هیچ لایەکیان ڕەوتی کارکردن تێک ئەچێت.
کایەی پەروەردەش لە چەند بەشێک پێکیەت وەک، قوتابخانە، خێزان، ئاین، مەدیا...هتد ئەم پێکهاتانە پێویستە کارلێکردن (تعامل)یان لەگەڵ یەکتر هەبێت و بە پێچەوانەی یەکتر کارنەکەن، بۆئەوەی ئامانجەکانی پەروەردە بهێننەدی.
لێرەوە ڕوون ئەبێتەوە کە بۆ دروست کردنی وڵاتێک کە بە سیستم و دیسپلین کاربکات، ئەوا ئەبێت مناڵ بە ئامانج بگیرێت تا ئەو کاتەی خودی مناڵەکە ئەبێت بە بەشێک لەو سیستەمە، بۆ ئەو کارە هەرە گرنگەش ئەبێت پەروەردە و سیاسەت و پەروەردەی سیاسی بەردەوام لە تازەگەریا بێت و ئامادەی وەڵامدانەوەی کەی ئەو پرسیارانە بێت کە ئاراستەی ئەکرێت.

پێگەیاندنی سیاسی:
بریتییە لەو پرسە گەشەپێدانەی کە لە ڕێگەیەوە تاك و کەسەکان ئاراستە سیاسییەکانیان و شێوازی ڕەفتاریان وەرئەگرن، هەربۆیە ڕەفتاری سیاسی نادروست و ناحەز یان دروست و شایستەی کەسانی سەرکردەی سیاسی و بالا دەست و بەڕێوەبەرانی دەوڵەت ئەبێت بە بەشێکی گرنگی پەروەردەی لایەنی کەمی سیاسی مناڵان و کە ئەکرێ وەک کارێکی بەماوەی لە پاشڕۆژدا لەکارەکانیانا ڕەنگبداتەوە، کە ئەکرێ نمونەی وڵاتانی تازە پێگەشتوو ویان زۆربەی وڵاتانی عەرەبی و بەشێکی ئەفریقا وەرگرین کە دەسەڵات و سیستەمی سیاسی ئەگەر پاش چەندین دەیەش لەلایەن نەوەیەکی نوێوە بەڕێوەبرێت بەڵام هەر هەمان کێشە و هەر بەهەمان عەقڵییەت وڵات بەڕێوەئەبرێت کە هەرێمی کوردستانیش نمونەیەکی زیندووی ئەو بابەتەیە.
کەواتە پێگەیاندنی سیاسی پرسێکە، بۆ ئەوەی تاکەکان ڕەفتارەکانیان و ئاراستە سیاسییەکانیان لە هەموو قۆناغە جیاوازەکانی ژیان گەشەی پێ بدرێت، بگوجێنرێت لەگەڵ پێشهات و ڕووداوەکانا تا داهێنان بەردەوامبێت و لەچەقبەستووی دووربکەونەوە.
پێگەیاندنی سیاسی، لە قۆناغی منداڵییەوە دەست پێ ئەکات، لە

کاتێکا کە منداڵ توانای هەیە لەگەڵ ژینگەی کۆمەڵایەتیی دەوروبەری خۆیا پەیوەندی دروست بکات، کە دەربارەی نەتەوە و نیشانەکان و دروشمە سیاسییەکان، ئاراستەکانی بۆ دروست ئەبێ.

“دێڤد ئیستۆن” و “جاك دێنیس” پێیان وایە، منداڵ لەو کاتەوە دەست بە کرانەوە دەربارەی جیهانی سیاسی ئەکات، کە توانای پرسیارکردنی هەبێت لەسەر ئەو شتانەی کەوا لەدەوروبەری ڕوو ئەدەن، بۆ نمونە دروست بوونی کۆرپەلە، کارکردنی ئامێرەکان، هۆکاری ڕۆژهەڵاتن و ئاوابوونی... هتد.

جیهانی سیاسیی منداڵ پێش قۆناغی سەرەتایی دەست پێ ئەکات، لەو قۆناغەیا ڕووبەڕووی خێراترین گۆڕانکاری ئەبنەوە، کاتێک هەست بە گۆڕانکارییەکانی دەرەوەی خێزان ئەکەن و هەندێک جاریش ئەبنە هۆکارێک بۆ بیرکردنەوە و بەداواداچوون و ئیتر پژاندنی ئەو پرسیارانەی کە وەڵامەکانیان هەرچونێک بێت زۆربەی کات ئەبێتە مایەی باوەڕهێنانی ئەوان، هەر لەبەر ئەو هۆکارەش زۆر گرنگە کە تا مرۆڤ دڵنیا نەبێت هیچ وەڵامێک نەیاتەوە. کەواتە ساڵانی بنەڕەت و گرنگ بۆ دروستکردنی هاووڵاتیی چاك لە لایەن سیستەمی سیاسییەوە، لە نێوان ساڵانی سێیەم تا سیانزەیەمدایە.

لێرەوە ئەگەینە ئەو دەرەنجامەی سیستەمێکی سیاسی کارا و پەروەردەیەکی سیاسی تازەگەر و هاوچەرخ و گرنگیدانی حکومەتەکان بە کەرتی پەروەردە، کۆڵەکەی سەرەکی خۆشگوزەرانیە و پێچەوانەکەشی ڕاستە.

بە چوار قۆناغ ڕووداوە سیاسییەکان تێکەڵ بە هزر و بیری منداڵ ئەبن:

یەکەم: بەسیاسیکردن، جووڵاندنی هەستیاریی منداڵە بۆ بواری سیاسی.

دووەم: دەستنیشانکردن (التشخیص)، بەکارهێنانی هەندێك ڕووی دەسەڵاتە وەکوو خاڵی پەیوەندیی نێوان منداڵ و سیستەم.

سێیەم: بەرزکردنەوەی دەسەڵات، تا بگاتە پلەی نموونەیی باڵا، منداڵ لێرەیا هەستی خۆشەویستی یان هەستی ڕقلێبوونەوەی لا دروست ئەبێت بەرامبەر دەسەڵات، لێرەیا منداڵ زیاتر لایەنی سۆز بەسەریا زاڵ ئەبێت نەك بەرەنجامی بیرکردنەوەیەکی مەعریفی بێت.

چوارەم: دامەزراندن (التأسیس)، لێرەیا هزری منداڵ لە وێناکردنێکی کەسێتیی هەندێك لە کەسەکانی دەسەڵات، ئەگوازرێتەوە بۆ وێناکردنی دامەزراوە سیاسییەکان.

ئەم قۆناغە قۆناغێکی گرنگ و بنەڕەتیی پرۆسەی پێگەیاندنی سیاسییە، سەرەتایەکە بۆ دروستکردنی هاووڵاتیی باش، لە میانەی فێرکردنی منداڵ بۆ کۆمەڵێك بەها و ئاراستەی گرنگ، کە لە دواجارا ئەم بەها و ئاراستانە ڕەنگدانەوەی سەرەکیان ئەبێت لەسەر کەسایەتی و ڕەفتاری

کۆمەڵایەتی و سیاسیی تاك لە کۆمەڵگەیا. لە دواجاریشا ئەبێتە هۆی ئەوەی کە کۆی بونیادی دەسەڵات و سیستەمی سیاسی بەشەرعی بناسێنێ، ئەمەیش گرنگترین ئامرازە کە پشتگیری بۆ سیستەمی سیاسی دروست ئەکات.

پەروەردە:

پێویستە پەروەردە لەگەڵ بەها بنەڕەتییەکانی کۆمەڵگا یەک بگرێتەوە، ئەگەرنا تاکێک دروست ئەبێت کە توانای خۆگونجاندنی نابێت لەگەڵ کۆمەڵگاکەی، ئەوکاتە یان ئەوەتا کەسایەتییەکی ناهاوسەنگ دروست ئەبێت، یان توشی ململانێیەکی دەروونی ئەبێت، ئەگەرچی ئەرکی پەروەردە دروستکردنی تاکێکی ئامادەکراوە بۆ ژیان و توانای خۆگونجاندن لەگەڵ دەوروبەر، وێڕای ئەوەی بەهاکانی کۆمەڵگا لە گۆڕاندان و بەهای نوێ جێگەی بەها کۆنەکان ئەگرێتەوە، بەڵام ئەم گۆڕانە بەشێوەیەکی پلەبەندی و لە نەوەیەکەوە بۆ نەوەیەکی کە ڕوئەیات، هەندێجاریش ئەبێتە هۆی بەریەکەوتن لە نێوان دوو نەوەیا کەهەر یەکەیان دنیا بینییەکی جیاوازیان هەیە و دژی یەکتر ئەجەنگن، بەڵام پەروەردە ئەبێ رۆڵی هەبێت لەڕواندنی بەها نوێکان و بژارکردنی بەها کۆنەکانی کۆمەڵگا، بەواتایەکی دیکە پەروەردە هەڵئەستێ بە دروستکردنی هاوسەنگییەک لە نێوانیانا، یاخود پەروەردە تاکێک ئامادە ئەکات کە توانای قوتتدانی شتە نوێکانی هەبێت و تاکێک بێت ئامادەی گۆڕان بێت، نەک کۆنە پارێز و توندڕەو و ناهاوسەنگ. خۆ ئەگەر وانەبێ ئەوا خودی سیستم ئەبێت بە ستەم لە فێرخواز و قوتابیان و کۆمەڵگایەکی هاوسەنگ و بەختەوەر دروست نابێت.

سیستەمی سیاسی هەرێمی کوردستان لە بنەڕەتدا بریتیە لە سیستەمێکی ئۆتۆکراسی کە بنەما شەرعیەکەی وەلای تەقلیدیە بۆ حیزب و سەرۆك. سیستەمێکی تەقلیدی و دەسەلاتی بنەمالە کە لەسەر بنەمای ئەقل ومەنتق دانەمەزراوە، هەربۆیە نەیتوانیوەو نەشی ویستوە ببێتە سیستەمێکی موئەسەساتی ڕاستەقینە.

کەواتە بۆ گۆڕانکاری گرنگە تاک و خێزان و مامۆستا لەبری دەسەڵات کار لەسەر پێگەیاندنی نەوەی داهاتوو بکەن لەسەر سیستەمێکی مۆدێرن و پەروەردەیەکی شارستانی بەجۆرێک فێرخواز و منالان فێری لێخۆبوردەیی، بەخشندەیی، ئاڵوگۆڕ، ڕاستگۆیی....هتد بکرێت بەئومێدی ئەوەی کە دابڕانێک لە نێوان سیاسییە دەسەڵاتدارەکانی ئەمڕۆ و نەوەی داهاتووا دروستببێت لەڕووی هزرو ڕەفتار و دنیابینیانەوە بۆ بەڕێوە بردن.

سامانی وەستا بەکر
٢٠٢٠-١١-٣٠
سوید-ستۆکهۆڵم

چیرۆک/ هزرخانە .. عەلی مستەفا

دەمەو ئێوارەیەکی درەنگ گەڕامەوە لادێ، لادێیەکی نەشمیل و سەرنج ڕاکێش، هەمیشە باوەشی بۆ ڕۆژئاوابوون کراوەیە، بەردەوام بەسەر باخچە و چەمی ئاوایی لە چوار وەرزی ساڵەدا پێدەکەنێت. ئەم لادێیە، پاڵی وەگەردەکەیەک داوە و لەوەتەی هەیە یادەوەری دەنووسێتەوە، ئارەوانی سەروو لەوەتەی هەیە پێدەکەنێت و ژیان دەبەشێتەوە.

سەروبەندی ڕۆژ ئاوابوونێکی درەنگ بوو گەیشتمەوە لادێ، هێدی هێدی بە ڕێگای گەمگەدا شۆڕمکردەوە، بەدەم خەیاڵ و ڕایەڵەکانی منداڵیم بە نێو تەپوتۆزی ئەم ڕێیەدا بیرەوەرییە کفتەکانم دەخستنە سەبەتەی تاڵی تەمەنم و وەک شەکرۆکەیەک دەمکرۆشتنەوە. دەنگێک ڕایچڵەکاندم، دەنگێکی نەرم و دەسەزانە، هەستی خاوەندارییەتی لێهەڵدەستا. هەر بەڕاستی لە دڵدا وایە، هەموو گەورەیەک خاوەنداریت دەکات و پەرۆشیت هەڵدەگرێت.

بەو درەنگە لە کەندەرە دێیەوە، ڕۆژێک نەمدیت بە وەخت بگەیەوە ماڵە.

سەرم هەڵبڕی، مام حاجی حەسەنی هاوسێمان لە پەنای قاپییەی باخچەکەوە بە ئارامی زەردەی دەهاتنە و بزەی قسە و ئامۆژگاری دەجوڵاند.

دا وەرە بزانم لە کەندەر دێیەوە، ئەدی ئەوە چییە بە دەستتەوە؟

سڵاو مام حاجی، قالبت کوڕ، سوپاس بۆ خوا کە بە باشی دەتبینم.

ئەوە کوڕ نەگەڕایتەوە ماڵێ، خۆ درەنگ داهاتووە، لە تاریکیدا ڕۆیشتن هەندێک ناخۆشە.

من بە تاریکی ڕاهاتووم، عومرە خۆم هەمووی لە تاریکی بەڕێکرد، هەتا هەنکەش نەگەیشتمە ڕووناکی، بۆیە من لە تاریکی باشتر هەست دەکەم و دەدۆزمەوە.

من لەم قسانەی مام حاجی فەلسەفەی تێکۆشان و بەردەوامییەکانی ژیانم هەست پێکرد، لەوەوە هەستم بەوە کرد کە تا بەردەوام تێنەکۆشین و هۆشیاریمان نەگاتە کە دەنگی و کە ڕەنگی هەر لە

تاریکی دەمێنینەوە. من لە لێکدانەوەی ئەم خەیاڵانە دابووم، لە پڕ
مام حاجی گوتی ئەتو پەمبەی ئەوە چییە بەدەستەوە و هەر خەریکی
کتێب و دەفتەرانی، ڕۆژێک نەمدیت شتێکی لە ئەو گوندەی دروست بکەی.
تا دەهات ڕووناکی ڕۆژە بەرەو تاریکی گلێژ دەبووەوە و ئاهەنگی
قسانیش خۆشتر دەبوو.
ئیتر مام حاجی واز ناهێنێت، هەر دەیەوێت بزانێت کە ئەم کاغەزە
پەڕچراوەی دەستم چی تێدایە. وێنەیەکی ڕووناکم دایە دەستی و، زۆر
بە سەرنج و سەلیقە بوو، ئەوەندەی تەماشای وێنەکەی کرد، تا هەموو
شتێکی دەردەشێ کرد، هەر تەماشای دەکرد و بەرەی دەهێنانەوە یەک، لە
هیککەوە سەری هەڵبڕی و تەماشایەکی کردم و پاشان بە خێرایی
تەماشایەکی وێنەکەی کردەوە، گۆتی مامەستا ئەم وێنەیە چییە؟!
بەسەر سوڕمانەوە پرسیاری دیمەنەکانی نێو وێنەکەی کرد.
گوتم ئەمە وێنەی کۆمەڵێک ئەدیب و نووسەری ئەم شارەن، ڕۆژانە لەوێ
خڕ دەبنەوە و باسی زۆر شت دەکەن، باسی ئەدەب و زمان و فۆلکلۆر و
بابەتە کەلەپوورییەکانی کوردی دەکەن، جارجارەش باسی سیاسەت و
باری ئەوەی وڵات و گوزەرانی هاوڵاتییان دەکەن. ئەم نووسەر و
ئەدیبانە بە دیار هەموو خەمەکەوە دادەنیشن، هەموویان لە هەوڵی
ئەوەدان زمان و ئەدەبیاتی کوردی بگەیێننە ئاستێکی پێگەیشتوو و
بەرز، لە ئەوەی ئەدەبیاتی ئەمەش لە تەک ئەدەبیاتی جیهانی ناوی
بێتن.
مامەستا ئەوە دوکانە!! بەسەر سووڕمانەوە دەستی بە قسان کردەوە.
لەو دوکانەدا تەنها ستیان و دەرپێ و جلی ژێرەوەی ژنان دەبینم،
هەندێکیان هەڵواسراون و هەندێکیشیان دەستە دەستە بەسەر یەکەوە
داندراون، بە تاقیکەشەوە ئەو وێنەیە دەبینم، پەڕدەچێت باوک و کوڕ
بن. ئەها تەماشا بکە لەولای ڕەفەکانەوە لە ژێری ژێرەوە هەندێک
کتێب و قاقەز دیارن، لەوی سوچێش کە دەستە چەپی دوکانەکەی گرتبوو
چایخانەیەکی گچکەیە، وەرە پەمبەیی لەم شوێنە گچکەیە، کەس
نازانێت چایخانەیە، کتێبخانەیە، یان دوکانی جلکی ژنان. خەمی
گەورەی زمان و ئەدەبی کوردی و بوژانەوەی فۆلکلۆر و کەلەپووری
کوردی و خەمی گوزەرانی هاوڵاتییان چۆن هەڵدەگیرێت و چارە دەکرێت،
هەنگە مامەستا ئەمن بەو دوعایەی ناڵێم ئامین.
بەخوای ڕاست دەکەی مام حاجی، بەڕە ئەو برا ڕەشنبیرانە چبکەن،
ئەوان لە هەر کوێیەک خڕ ببنەوە، خەمی دەی خەیان دەڕۆن و ڕێگای
ڕاستیش دیاری دەکەن، بەڵام کەس گوێیان لێناگرێت و کەس بە
تەرازووی ئەدیب و نووسەران ناکێشێت.
ڕاستەکەی مامەستا، وەبیرم دێت هەموو جارێ لەگەڵ مامەستایە
گەورە، کە دەیان گۆتە بابی گەورە، دوای نوێژی عەسران لە بن

دیـــوارە مـــزگەفتە دادەنیشتیـــن دەیگەت: ئەگەر دیتـــت کەســـانی نەخوێندەوار و بەئەسل و نەسەب وەپێش زانا و پیاوی گەورە کەوتون، ئەوە نیشانەی ئاخیریتی، دەبی دوعایان بکەین خوا بمانپارێزێت، خراتر ڕوونەدات.
ئەدی مام حاجی ئەوڕۆکە ئەوهای لەهاتییە کەسی لەهاتوو و ڕێزدار کەس قسەی لێوەرناگرێت. دوکانە مام حاجی ڕەشیدیش مەکۆیەکی جوان و پڕ یادگارییە لە هەموو نووسەران و ڕۆشنبیران، دێن و لە چەند وەختەکـــی کەم دادەنیشـــن و دواتـــر دەڕۆن، لە گەرمەی ئەو کۆڕە و دیدارانەشدا کڕیاری خارە سابیریش دێن و شمەکی خۆیان دەکڕن و دەڕۆن.

عەلی مستەفا \ ٢٠٢٠

لە نـــاوەک دەگەڕێـــم .. ســـروشت نەوزاد

من لەساڵە ڕۆیشتووەکاندا کێ بووم؟
بەبێ پەردە دەمبینیت
دەمبینیت بەسەر لمی کەنار دەریاکان ڕات دەکرد
کەاویان فریودەر بوون
ئەو ژوورانەی دەتبینین و نادیارییان نا ئاشنات بوون
ساڵەکانیش ئاوێنەی شکاوی دەریان
لە ڕوخساریان ڕادەمێنن، چاوی ڕونیان نادۆزنەوە
زیندوان بەنێو تەمی داگیرساوی شاران
کات بێ نەمری جێدەهێڵن
نهێنیش پەردەی ئەستووری ڕوانینە و
ئەو ژورانەش نا ئاشنایە
کەاویان بەبەر خێرەوەیە و کەپەیان لەژێر سێبەردایە…

.
پیاسەی دێرینم بە ڕووی بایە/ ئاگر مارشی دەستەکانمە و جەنگ کراسی بەماوەیمە/ چەشنی بەندەری وەجاخ کوێر، نهێنی کەشتی ئاویمە.

ژیانیش خەونێکی چۆڵە دەیبینم/ چەشنی شارێک لەبەر ئاوێنە کە ڕاماوە و شەقامەکانی خۆی دەناسێتەوە…

لە ڕێگاکان بەجێماوم
هەنووکە پیاوێک لەسەر لمی کەنار دەریا وەستاوە
نیگای بەسەر ترپەی شینی ئەو شیناییە دێرینەدا ڕاخستووەو
لە یادەوەری دەڕوانێت…
من لە ساڵە ڕۆیشتووەکاندا کێ بووم؟
بەبێ پەردە دەیانبینیم
دەیانبینیم بەسەر لمی کەنار دەریاکان ڕام دەکرد
کڵاویشیان فریودەر بوون
ئەو ژوورانەی دەمبینین و نادیاریان دۆستانم بوون
ساڵەکانیش ئاوێنەی کراوەی دەریان
لە ڕوخساریان دەڕوانین و چاوی ڕوونیان دۆزینەوە…
بە نێو تەمی داگیرساوی شاران
کات بە نەمری جێدەهێڵم
ئەی شەوی شێداری ماتەمینم!
لێرە منیش نامێنمەوە
بەسەر لقی درەختەکان
بال□ندەکان دەمێننەوە و
ئاوازی شێدار دەخوێنن
ئاسمانی شین دەمێننەوە
ئەستێرەکان ئێوارانیش، سەمای دڵخوازیان دەژەنن
ئەوانەی منیان خۆشدەویست، دۆستەکانم لێرە دەڕۆن
کێڵگەکانم دەمێننەوە
هاوکات ئەو دارە بەڕوانەش
باران خەونیان بۆ ڕادەخات
بێ نهێنی و بێ بەندەران
دوور لە کێڵگە و بە بێ ئاسمان
بەبێ دۆست و بێ سەماکان
دواجار منیش لێرە دەڕۆم
بەبێ کڵپە دەمبینن و
بال□ندەکانیش بەڵام
بەسەر لقی درەختەکان، بال□ندەکان دەمێننەوە و
ئاوازی شێدار دەخوێنن.

گوناهی سروشت نییە باڵات کورتە، کۆرۆنا دەتکوژێت! .. عبدالرحمن محمد(مەلا ڕەحمان ئاوارەکان)

بەدخۆراکی یەکێکە لەو کێشانەی کە زۆرێک لە کۆمەڵگاکان بە دەستییەوە دەناڵێنن و دووچاری بوونە! ئەمانەش هۆکار و سەرچاوەی تایبەتی خۆیان هەیە، بەڵام تەنها لە کاتیی دەردە کوشندەکاندا، بیرمان دەکەوێتەوە و دەست دەکەین بە دیاری کردنی نیشانەکانی و شێوازی چارەسەرکردنی. بەڵام دەبینین، هەزاران بگرە ملیونەها مرۆڤ بوونەتە قوربانی ئەم بەدخۆراکییە، بەڵام لێرەدا دەمەوێت کۆمەڵێک داتا، بە ژمارە ، وەرگیراو لە بنکەکانی لێکۆڵینەوەی جیهانییەکانتان بۆ بخەمە ڕوو تا بتوانرێت، کۆمەک لە ئازاری ئەو کەسانە کەم بکرێتەوە، کە دووچاری ئەو نەخۆشی و ناڕێکیانەی لەش و لار هاتوون، بە هۆی ئەم بەدخۆراکییەوە.

بە پێی شیکارییەک ، هەژاری خۆراک، دەبێتە هۆی کەمی یا کورتی ٢٠ بیست سانتیمەتر لە نێو منداڵاندا! لێکۆڵەرەوەکان هەڵسەنگاندنیان بۆ کێش و بەرزی باڵای ٦٥ ملیۆن منداڵ کردووە کە لە تەمەنی قوتابخانەدا بوونە و هەرزەکار بوونە ، لە ١٩٣ سەد و نەوەد و سی وڵات، کەمی خواردنی تەندروست لە پشت ئەم بیست ٢٠ سانتیمەترە کورتییەی باڵایی منداڵانی نەتەوەیەک بە نەتەوەیەکی تر هەیە.

کۆرۆنا یا کۆڤید١٩، ڕادەی پێویستی خۆراکی تەندروست بەرز دەکاتەوە، ئەگەر ڕەچاو نەکرێت، ئەوە نزیکەی ٧ حەوت ملیۆن منداڵی خوار تەمەن پێنج ساڵ لە دەست دەدەین! بەپێی لە ٦٨ وڵاتی جیهان، بەشە خۆراک، کەبەنی خۆراکی تایبەت بە منداڵان، پارەی کاش، دەدرێتە منداڵان، بۆ بەرەنگاربوونەوەی ئەم کێشەیە.
ئەم لێکۆڵینەوەیە لە لایەن، کۆلیجی ئیمپریاڵی لەندەنییەوە ئەنجام دراوە و بڵاوکراوەتەوە. بەڵام ئەم ئەوروپیانە کاتێک لە وڵاتانی خۆمانن، بەجگە لە کارە فەرمانییەکانیان، کە تەماشایی لووت و دان و باڵا و کێشمان دەکەن، دەیان لێکۆڵینەوە و بگرە چیرۆکیشی لە سەر دەنووسن! چونکە لای ئەوروپییەکان هەموو ئەو دیاردانە، هۆکاری هەیە

و چارەسەریشی هەیە، کەواتە گرنگە بە کۆمەڵگاکانی خۆمان، کە شوێنی بکەون و بیری لێ بکەنەوە و چارەسەری منداڵان بکەن، چونکە منداڵان پیاو و ژنی دواڕۆژن!
بۆ نموونە؛ تێکڕایی باڵایی کچێکی نەزدە ١٩ ساڵانی بەنگلادیشی یا گواتیمالایی(ئەم وڵاتانە زۆرترین کچانیان کورتە باڵان)،هەمان بەرزی باڵای کچێکی ١١ یازدە ساڵانی هۆڵەندی هەیە(هوڵەندا بەرزترین باڵای هەیە لە کچان و لە کوڕان)

ڕاوەستانی نەش ونما!

گۆڕانکاری لە خۆراکی تەمەنی منداڵیدا، بە تایبەتی دەست ڕانەگەیشتن بە خۆراکی باش لە جۆر و تایبەتمەندیە خۆراکیەکانی لە ڤیتامین و ئەو کانزا و ماتریالانەی کە تێیدایە، دەبێتە هۆی ڕاوەستانی نەش و نمایی منداڵان و ، بگرە هەڵکشانی کێش و دووچاری قەڵەوی ڕادە بەدەر دەبنەوە و ئەمەش فشار دادەنێت لە سەر تەندروستی و ژیانێکی تەندروستی ئەم کەسە بە هەتا هەتایە لە ژیاندا.
ئەم لێکۆڵینەوەیە، باشترە ببێتە پاڵپێوەنەرێک بۆ، بەرەو پێشبردنی ئەو سیاسەت و بەرنامانەی کە ڕادەی فەراهەم کردنی ئەو خۆراکانە زیاتر دەکات و هەروەها نرخەکانیشیان بهێنێتە خوارەوە. ئەمە وا لە منداڵان دەکات، کە باڵایەکی بەرز و کێشێکی کەمتریان هەبێت، یا جیاوازی نێوان بەرزی باڵایان و کێشیان زۆر نەبێت.
هەر ئەم لێکۆڵینەوەیە بۆچونێک یا پێشنیهادێک دەخاتە پێش چاو، وەک؛ کە پسولەی خۆراکە باشەکان بدرێتە ئەو ماڵانەی کە داهاتیان کەمە، هەروەها خواردنی خۆڕایی لە قوتابخانەکاندا، کە لە زۆر وڵات هەبووە، بەڵام ئێستا بە بۆنەی ئەم پەتایی کۆرۆنایەوە نەماووە یا کەم بووەتەوە.
هەروەها لێکۆڵینەوەکە، داوا لە بەشی خۆراکی جیهانی دەکات، دەبێت ئەوانیش لە سیاسەتی دابینکردنی خۆراکی بە سوود بە منداڵانی وڵاتە هەژارەکان، مەرج نیە لە خوارووی پێنج ساڵانەوە بن، دابین بکات.

کێشەی بەدخۆراکی

ڕاوەستانی نەش و نمای منداڵان و مردن و قەڵەوی ، هۆکارەکەی دەگەڕێتەوە بۆ بەدخۆراکی و نەخۆشیەکان. ئەم لێکۆڵینەوانە لە لایەن، ڕێکخراوی تەندروستی جیهانی و یونیسێف و کۆمەڵەی بانکی جیهانیەوە ئەنجام دراوە. ئەوان وای هەڵدەسەنگێنن کە، لە ساڵی ٢٠١٩ دا، کە ٤٧ چل و حەوت ملیۆن منداڵ دووچاری لە ناوچووون بووبێتنەوە کە تەمەنیان لە خواروی پێنج ساڵەوە بووە. وە

هەروەها ١٤ چواردە ملیۆن و زیاترزۆر بە قورسی لە ناوچوونە. کاتێک باس لە ناووچون دەکەین ،مانای ئەوەیە کە ژیانیان کەوتۆتە مەترسیەوە بە هۆی بەدخۆراکیەوە، مانای ئەوەیە کەم منداڵانێک دەبن، زۆر لاوازی لەش و لار و توانا و ڕوبەڕووی مەرگیان دەکاتەوە.
کۆرۆنا ڤایرۆس، ڕادەی ئەم بەدخۆراکیە بەرز دەکاتەوە و کێشەی دروست کردووە. لە مانگی تەمموزدا، یونسێف(ڕێکخراوی پارێزگاری لە منداڵان، سەر بە نەتەوە یەکگرتووەکانە) ئاگاداریەکی بڵاوکردەوە، کە ٧ حەوت ملیۆن منداڵی ژێر پێنج ساڵان، بۆی هەیە توشی لەنوچوون بن لە بەر بەخۆراکی لە ساڵی ٢٠٢٠ دا بە هۆی پەتایی کۆرۆناوە، کە لەو ژمارەیە ٪٨٠ یان لە خوارووی کیشوەری ئاسیا و بیابانی ئەفریقیا دەبێت.
هەژاری خێزانەکان و نەبوونی ئاسایشی خواردن بە ڕادەیەکی بەرچاو بەرز بوونەتەوە.خواردنە سەرەکیەکان و خستنە ڕووی زنجیرە خزمەتگوزاریەکان دووچاری گیروگرفت بوونەتەوە، وە هەروەها بەرزبووونەوەی نرخی شتو مەکەکان. لە ئەنجامدا کوالێتی خواردنی منداڵان بەرە و خوار شۆڕ دەبنەوە و بەدخۆراکی منداڵانیش هەڵدەکشێت بەرە و سەرەوە.

لە گەیشتن بە لووتکەی پەتایی کۆرۆنا ڤایروس، داخستنی قوتابخانەکان لە سەرتاپایی جیهاندا، مانایی ئەوەیە، ٣٧٠ سێ سەد و حەفتا ملیۆن منداڵ خواردنی بە خۆڕایی قوتابخانەیەیان لە دەست داوە ،بە پیی ڕێکخراویی خواردنی جیهانی، کە چاودێری داخستنی قوتابخانەکان دەکات.

هەوڵە جیهانیەکان

بە زۆرێک لە منداڵان، ئەو بەشە خۆراکەیی کە لە قوتابخانەکان دەدرێت، دەکاتە تەنها بەشە خۆراک کە ئەو منداڵانە لە ڕۆژێکدا دەیخۆن!!؟؟
سەرپەرشتی دەکرێت لە لایەن خۆراکی جیهانی و یونسێفەوە، دەسەڵات و حکومەتەکانی ٦٨ شەست و هەشت وڵات، بەرنامەی خۆراکەکەت بەرە ماڵەوە ، دانی پسوڵەی خۆراکی تایبەت بە منداڵان، هەروەها دانی پارەی کاسی بە دەستی بە منداڵان، وە هەروەها کارکردن لە سەر تەندروستی و بەرنامەی خۆراکیی چۆپر بە هاندانیی منداڵان تا بگەڕێنەوە قوتابخانەکانیان دوایی کرانەوەی قوتابخانەکانیان.
ئایا دەبێت، ژیانی هەزاران منداڵی کوردستان چۆن بێت، کە باوک و دایکەکانیان بە چەندین مانگە، مووچەیان وەرنەگرتوە و لە چاوەڕوانیدان!؟

بەرزبوونەوەی ڕێژەی مردن لە کوردستان، بەراورد بە پارچکانی دیکەی عێراق زیاترە، یەکێک لە هەکارە هەرە بنەڕەتی و سەرەکییەکانی ئەو بەدخۆراکییەیە، کە خەڵکی کوردستان لە بەر بێ ئیمکاناتی و نەبوونی داهاتی ڕێک و پێکی مانگانە، لە لایەنە دەرونییەکەوە و لە لایەنی خۆراکەوە فشاریان لە سەرە، لە ئەنجامدا بەرگری لەشیان دابەزیوە و بەرگەی هیچ پەتایەک ناگرن، جا کەرۆنا بێت، بەم دەندەییەووە، بۆیە دەبێت کارێک بکرێت، بۆ بەرگرتن لەم ڕێژە ڕەشییەی کە کۆمەڵگاکانی خەمانی تێکەوتووە.

azzady22@gmail.com
29/11/2020

شەوێکی زەرد .. شیعر/ کاوە عوسمان عومەر

دە خامۆیە،،
لەسەر پێڵەی بەفر،
دوا وشەی غوربەت و،،
چاوەڕوانیم بۆت نوسی،
زەردە ئاسمان،،
وەک تەنیایی خواوەندی عیشق، زەردە..
ئەو دارانەی لە ژێر مانگێکی مەستان، وەک تۆ..
خومار لە خەیاڵی منا ، منیش خومار..
لە ئەندێشەی تۆ

چەند دەروازە ببەم، تا وەکو..
شەوەزەنگی زەردی ئەم ساتە…
ترسناک و سەمەرەیە دەربازم بە، بەڵێی..
بگەمەوە شاری ڕوناکت، کام..
هەواڵە دەنێ ، مەلی ڕەش لە ئاسەی..
دوورت، مانگێک زەرد و نەخۆش، ،،
هەناو پڕ ئەشکەنجە…

لە دوورەوە و بە باکانە،
لە ئازاری مرۆڤەکان ووردئەبێتەوە،،
ئەوەرن گەڵا ڕەشە قەترانیەکان،
بەڕووی ڕێبوارە تەنیاو بێلانەو بێهودەکانی..
شەوی زەردو بەفری ڕەش و مانگی سوتماک،،
نە چرپەیەکیش.
لە فریشتەی فریادڕەسە پەیمانپێدراوەکانەوە دێ،
نە دەوەنە تاریکەکانی لاڕێکان ،،
گوڵە نەرگزەکی ئاڵتونین،
ئەبەخشێنە دڵی ڕێبوارە..
لە خەڵووز و خۆڵەمێش،
جەپەی تارماییە ڕوخسارنادیار و غەمگینەکانە،
وەک دەرچەیەک…
بەرەو دۆزەخە لە بەستەڵەک،،،
ئەو ڕێبوارە تارماییە ڕەشانەن،...
بە کەپەی خەفەبووی دەیانەوە هاتو چەیانە،
ڕێبوارە بێ لانە و ڕوخسار تاریکەکان…
زۆر دەمێکە دەستبەردار بوون،،
لە خەیاڵی دەربازبونە،
بەرەو فیردەوسە بوێتە فەنا،،
هەنگاو بە هەنگاوی بێ ئاکام،
ڕێبوارە ڕوخسار تاریکەکان،،
لە شەوەکی زەردی سەمەرەدا،،
کەڵەکە دارە ڕەشەکانی ..
سەر تولە ڕێی مەرگ ئەبەن
لەوانەیە، هەریەکەیان لە کۆچی بونایەتیان،،
خەمێکی قورسی هەڵگرتبێ،،
بێ ئەوەی هیچ دڵی نازدارێ پێ بزانێ،،
ئای ! چی زستانەکی سەختی بێ عیشق و ئەڤین و شەختەیە ،
گەردووووووووون.

وێنەکە تابلۆیەکی نیگارکێشی نەرویجی
(Ludwig Munthe (1841-1896
بە نانونیشانی (شەوەکی زستان)

زەنگیانەی ئاویی / ڕستی دوانزەهەم .. فەتاح حەسەن

(ساویلکە)
سەد هێندەی دڵم شکاوە
دڵنەوایی خەڵکم کردوە و
دڵم ڕاگرتوون
چش
دەبا هەر پێمبڵێن ساویلکەی.
(نازانم)
نیوەی ئەو تەمەنەی ماومە
دەیبەخشم بەکەسێك
زەردەخەنە بگەڕێنێتەوە
سەر لێوانم..
ساتە ناساتێ. پێکەنینم دێت،
وەلێ نازانم
بەخۆم پێدەکەنم
یا بەژیانی موسەیەرم.
(جگەرە و کۆتر)
خۆشی□کی سەیر دامدەگرێت
کەلەپەنجەرەی هۆڵەکەمەوە
دان دەدەم بەباڵندەو
مژی قوڵ لەجگەرەکەم دەدەم،
گەر بۆمبکرایە.. لەگەڵ چنینی
هەر دەنکە دانێکدا..
مژێکم لەجگەرەکەم دەدا.
(چێژفرۆش)
چێژفرۆشان
بەتایم کار دەکەن
کاتێ کە کاتیان تەواو دەبێ
لە سیاسی□ گ□ند□□کان
زیاتر،

چێژ لە ژیان دەبینن.
(قاسپەی کەو)
بەقیڕەی قەلەڕەش
پەست دەبم،
وەلێ
ئەو دەمانەی تەنهام
لێمدەبێتە قاسپەی کەو.
(ژمارە سێ)
جوانترین ژمارە(سێ) یە
دایك
خوشك
خۆشەویست..
هەش بەسەرم،
لەهەرسێکی بێبەشم.

فەتاح حەسەن
دانیمارك/ ڤالبی

پەرلەمانی عێڕاق، یاسای قەرزکردن و کێشەی مووچە لە هەرێم

پەسندکردنی یاسای قەرزوەرگرتن لەلایەن پەرلەمانی عێڕاقەوە، بەو مەرجانەوە بۆ حکومەتی هەرێم کە بێ پابەندبوون پێیانەوە حکومەتی کازمی نابێت بەشە بودجەی هەرێمی کوردستان ڕەوانە بکات، بەهانە و بیانوی دایەدەست ناسیونالیزمی کورد بەگشتی و بەتایبەت حزبەکانی دەسەڵاتدار لە هەرێم کە بکەونە وروژاندنی هەستونەستی نەتەوەپەرستی و بڵاوکردنەوەی پڕوپاگەندەیەکی ژەهراوی، ئەمەش بە مەبەستی خامۆشکردنی ناڕەزایەتیە ڕوو لەسەرەکانی جەماوەر دژ بەم دەسەڵاتە گەندەڵە.
ئەم دەسەڵاتە کە درێغی ناکات لە تەنگپێهەڵچنین و گرتن و

شکەنجەدانی هەڵسووڕاوانی ناڕەزایەتیەکان بە مەبەستی چاوترسێنکردنی جەماوەری ناڕازی، ئێستا بەم بیانووەوە دەکەوێتە خۆڵپڕژاندنە چاوی جەماوەر و هەوڵدان بۆ ڕاگرتنیان لە خامۆشی و دانیشتن بەدیار ناردنی شاندێک بۆ حکومەتی ناوەندی و دانوسان لەسەر بودجە و موچە.

ڕەوتەکانی ئیسلامی سیاسی و ناسیونال – ئیسلامیستی عەرەبی و حزبەکانیان بەهەردوو باڵی سوننی و شیعیانەوە لە پەرلەمانی عێراق، لە درێژەی ڕۆڵی دژە شۆڕشیاندا لە هێرشکردنەسەر (ڕاپەڕینی ئۆکتۆبەر) و پاشەکشەپێکردنی، وە بە مەبەستی پەردەپۆشی برسیەتی و بێکاری و بێ خزمەتگوزاری جەماوەری زەحمەتکێشی ناوەڕاست و خواری عێراق و قوتارکردنی ئەم ڕژێمە کۆنەپەرستانەی ئێستایان و بردنەپێشی ئەجێندا سیاسییەکانی خۆیان لە ڕێگەی پەرەپێدانی دووبەرەکی نەتەوەییەوە، ئەم بڕگەیان لە یاسای قەرزوەرگرتنەکەدا جێگیرکردوە.

بەمەش ئەو ڕێککەوتنەیان پەکخست کە حکومەتی کازمی لەگەڵ حکومەتی هەرێمدا هەیبوو کە تا کۆتایی ئەمساڵ بودجە و موچە بۆ هەرێم بنێرێت. بەم پێیە موچەخۆرانی هەرێمەکە و جەماوەری زەحمەتکێش و بەگشتی هاوڵاتیانی کوردستان، بونەتە بارمتەی کێشمەکێشی نێوان هەردوو دەسەڵاتی ناوەندی و هەرێم و هەردوو بزوتنەوەی ئیسلامی سیاسی و ناسیونالیستی عەرەبی لە لایەک، و بزوتنەوەی ناسیونالیستی کوردی لە لایەکی ترەوە.

چارەسەر نە گەڕانەوەیە بۆ بەغدایەک، کە خۆی ڕژێمیکی گەندەڵ و میلیشیاییە و بە چاوەشەکاری جەماوەر و تێپەڕاندنی سیاسەتی نیولیبرالیزمی ئابووری دابینکردنی موچەکانی پێویست کردەتەوە بە بڕیاردان لەسەر یاسای قەرزوەرگرتن، وە نە فریوخواردنە بە پڕوپاگەندەکانی حکومەتی هەرێم و حزبەکانی دەسەڵات، بەڵکو گەڕانەوەیە بۆ یەکڕیزی و یەکگرتوویی خەباتی جەماوەر خۆی. ئەمە هاتنەمەیدانی جەماوەری کریکاران و کارمەندان و زەحمەتکێشانی کوردستانە بە ڕیزێکی ڕێکخراوی یەکگرتووەوە کە دەتوانێ جەمسەرێکی بەهێز بێت بۆ خۆهێنانەدەرەوە لە بارمتەیی نێوان هەرسێ بزوتنەوەکە و هەردوو دەسەڵاتەکەی ناوەند و هەرێم، و لایەنێکی دانوسان و چاودێر بێت بەسەر بودجە و موچە و دابەشکردنیدا.

دابین نەکردنی موچە هۆکارەکەی کەمی سەروەت و سامان نیە لە کۆمەڵگەی کوردستاندا، کەمی داهاتە ناوخۆیەکانیش نیە لە خزمەتگوزاریەکان و داهاتی دەروازە سنوریەکان و باج و بەرهەمە جۆراوجۆرەکانی نەوت و گاز، بە پێچەوانەوە ئاکامی زەروزەوەندی ئەم داهات و سەروەت و سامانەیە کە لەلای سەرانی ڕژێم و کۆمپانیەکانی دەوروبەریان و سەرمایەدارانی خاوەن کۆمپانیا گەورەکانی کەرتی

تایب□ت ک□□ک□ بووە و قۆرخکراوە.
ئەم بارودۆخە لە قۆرخکاری، وە ئەم سیستمە ئابووری و سیاسیە، دەبێت لە ڕیشەوە گۆڕانکاری بەسەردا بێت، ئەمەش تەنها یەکگرتوویی کرێکاران و زەحمەتکێشانە بە ئاسۆیەکی سۆشیالیستیەوە کە دەتوانێ تەواوی ئەم سەروەت و سامانە، ئەو دەیان و دەیەها ملیار دۆلارەی بەرپرسانی حکومی و حزبی و سەرمایەداران و کۆمپانیاکانیان بگەڕێنێتەوە بۆ کۆمەڵگە، ل□ پێناو دابین کردنی موچە و خزمەتگوزاریەکان و هێنانەدی خۆشگوزەرانی لە ژیانی هاوڵاتیاندا.

□ نا بۆ پەرلەمانی عێڕاق و سیاسەتی ئابڵوقەی ئابووری هەرێم.

□ نا بۆ سیاسەتی نیولیبرالیزمی ئابووری حکومەتی هەرێم و گەندەڵی و فریوکاریەکانی.

□ موچەکان دەبی دەسبەجێ و بە تەواوی بدرێت.

□ بەڵێ بۆ چاودێری بودجە و موچە و دابەشکردنی لەلایەن نوێنەرانی هەڵبژێردراوی کریکاران و کارمەندانەوە.

ڕێکخراوی بەدیلی کۆمۆنیستی لە عێڕاق
۲۵ی نۆڤێمبەری ۲۰۲۰